

Список використаних джерел:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 02.06.2024).
2. На сьогодні зруйновані, пошкоджені або окуповані понад 70% усієї української генерації. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3861654-v-ukraini-zrujnovani-poskodzeni-abo-zahopleni-ponad-70-usiei-generacii-ekspert.html> (дата звернення 02.06.2024).
3. Сурілова О. О. Злочин екоциду: проблеми міжнародної відповідальності. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – Т. 1. – С. 388–391.

Вельможна Дарина Станіславівна,
курсантка 2 курсу ННІ права
та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Логінова Марина Вікторівна,
викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

**ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА ПІД ЧАС ВІЙНИ**

Сьогодні для українського народу дуже важливими є питання оборони країни, збереження її незалежності, цілісності та недоторканності території. З початку широкомасштабної агресії росії проти України, окрім очевидних наслідків конфлікту, таких як втрати людей, руйнування будівель, загальна руйнація та масова міграція, війна призводить до погіршення економічної ситуації в країні, пошкодження довкілля та погіршення соціальних умов життя.

Однією з найсерйозніших проблем, яка виникає внаслідок збройного конфлікту, є забруднення навколишнього середовища. На всій території країни внаслідок бойових дій відбулося значне забруднення довкілля хімічними речовинами, уламками металів і важкими металами від артилерійських обстрілів та вибухівок. На землі утворилися великі воронки,

які завдали значних пошкоджень. Постраждали і заповідні території. Також сталося затоплення шахт та інші негативні наслідки [1, с. 21].

За даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, повномасштабне вторгнення призвело до збитків для екології України на суму 36 мільярдів євро. Під час слухань в Парламенті ЄС у Страсбурзі міністр екології Руслан Стрілець наголосив, що п'ята частина заповідних територій в Україні перебуває під загрозою знищення, і вже зафіксовано близько 2000 випадків екологічної шкоди. Згідно з оцінками міністерства збитки від забруднення повітря, спричиненого російською війною проти України, наразі оцінюються приблизно в 25 мільярдів євро, і ще 11,4 мільярда євро потрібно для усунення шкоди, завданої ґрунтам. Міністр зауважив, що лише за сім місяців війни в атмосферу було викинуто 31 мільйон тонн вуглецю, що приблизно відповідає кількості, яку виробляє Нова Зеландія протягом року [2].

Збройні конфлікти становлять серйозну загрозу для навколишнього природного середовища, що призводить до його погіршення та деградації. Цей негативний вплив ускладнює або навіть унеможливлює захист цивільного населення і порушує їхні важливі права, які забезпечуються міжнародним правом.

У доповіді Комісії з міжнародного права Генеральної Асамблеї ООН наголошується, що вплив на навколишнє середовище під час і після збройного конфлікту може мати тривалий та невідворотний характер. Ця ситуація може ускладнити ефективне відновлення суспільства, призвести до знищення природних резерватів або порушити функціонування ключових екосистем.

Аналіз міжнародно-правових стандартів, що стосуються захисту довкілля під час воєнних конфліктів, показує, що загальновизнані принципи ведення війни мають обмежене застосування до ситуацій, коли завдається шкода природним об'єктам і довкіллю. Спеціальні природоохоронні норми, які існують, часто є недостатньо конкретними і мають обмежене визнання та застосування, тому вони не завжди здатні успішно виконувати захисні функції. Це свідчить про те, що чинне міжнародне право недостатньо ефективне в охороні навколишнього середовища від руйнування, яке спричиняється воєнними конфліктами [3, с. 134].

Нинішні події свідчать про те, що в контексті збройних конфліктів не можна покладатися лише на національне законодавство для забезпечення екологічної безпеки у діяльності Збройних Сил. В юридичних дискусіях вже висловлювалася думка, що злочини проти довкілля можна розглядати як справу, що стосується не лише внутрішньодержавних відносин, але й має загальновсесвітнє значення.

У період воєнних дій уряд зазвичай зосереджується на кількох найважливіших аспектах, таких як фінансування армії, допомога біженцям та медична допомога пораненим. Проте важливо також приділяти увагу наслідкам війни, зокрема стану навколишнього середовища, і вивчати їх

комплексно. Це необхідно, оскільки проблеми з екологією можуть легко перетворитися на соціальні загрози.

Для вирішення екологічних проблем, що виникли внаслідок збройних конфліктів, необхідно поступово впроваджувати більш жорсткі екологічні обмеження у регламентації військових дій. Важливим заходом є поширення визнання природоохоронних норм державами під час воєнних конфліктів. Для вирішення цих проблем важливо залучити міжнародні організації, зокрема ЮНЕП, яка має великий досвід у міжнародному регулюванні захисту навколишнього середовища та екологічної безпеки.

Особливу увагу потребує проведення фахової постконфліктної оцінки екологічних наслідків війни на всій території країни. Необхідно відновити та розвивати систему екологічного моніторингу. Крім того, важливо продовжувати фіксувати всі злочини окупантів проти навколишнього середовища, щоб змусити їх відшкодувати завдані збитки.

Список використаних джерел:

1. БЕХРУЗ, Хашматулла Набійович; ГРУШКО, Мальвіна Валеріївна. Захист навколишнього середовища під час збройного конфлікту. *Академічні візії*, 2023, 20.
2. Рахувати збитки довкіллю внаслідок бойових дій неможливо без розмінування, тому розвиток ринку гуманітарного розмінування сьогодні серед пріоритетів URL: <https://mepr.gov.ua/rahuvaty-zbytlyu-dovkillyu-vnaslidok-bojovyh-dij-nemozhlyvo-bez-rozminuvannya-tomu-rozvytok-rynku-gumanitarnogo-rozminuvannya-sogodni-sered-priorytetiv/>.
3. ЯРЕМАК, Зоряна Василівна. *Захист довкілля під час збройного конфлікту: міжнародний аспект*. 2022. PhD Thesis. Київ: ФОП Ямчинський ОВ.

Галинська Дар'я Валеріївна,
студентка 2 курсу ННІ права
та інноваційної освіти
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Єдаменко Євген Анатолійович,
викладач кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАХОДИ БОРОТЬБИ З ТІНЬОВОЮ ЗАЙНЯТІСТЮ В УКРАЇНІ

Боротьба з тіньовою зайнятістю є одним із важливих завдань держави, адже це явище негативно впливає на економіку, соціальну сферу, податкову систему та суспільства в цілому. Україна не є винятком і відчуває на собі